

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 6 juli 2021
(OR. en)

10157/21

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0164 (NLE)**

**ECOFIN 642
CADREFIN 337
UEM 177
FIN 518**

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Letland

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

van ...

**betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan
voor Letland**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit¹, en met name artikel 20,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

¹ PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De COVID-19-uitbraak heeft ontwrichtende gevolgen gehad voor de economie van Letland. In 2019 bedroeg het bruto binnenlands product (bbp) per hoofd van de bevolking van Letland 51,0 % van het Uniegemiddelde. Volgens de voorjaarsprognose van de Commissie voor 2021 is het reële bbp van Letland in 2020 gedaald met 3,6 % en wordt verwacht dat het in 2020 en 2021 cumulatief zal zijn gedaald met 0,3 %. Aspecten op de langere termijn met gevolgen voor de economische prestaties op de middellange termijn zijn bijvoorbeeld naleving van de belastingwetgeving, vaardigheidstekorten, slechte gezondheidsresultaten en een zwakke prestatie op het vlak van innovatie.

- (2) Op 9 juli 2019 en op 20 juli 2020 heeft de Raad in het kader van het Europees Semester aanbevelingen gericht tot Letland. De Raad beval Letland met name aan de belastingen voor personen met een laag inkomen te verlagen door een verschuiving naar andere bronnen, met name kapitaal en eigendom, door een verbetering van de naleving van de belastingwetgeving en door verder werk te maken van het kader voor de bestrijding van witwaspraktijken. Letland werd ook aanbevolen het sociale vangnet te versterken en sociale uitsluiting aan te pakken, met name door de toereikendheid van het minimuminkomen, de minimale ouderdomspensioenen en de inkomenssteun voor mensen met een beperking te verbeteren, de kwaliteit en de efficiëntie van onderwijs en opleiding te verbeteren, met name van laaggeschoolde werknemers en werkzoekenden, onder meer door de deelname aan beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie te vergroten, alsook de veerkracht, toegankelijkheid, kwaliteit en kosteneffectiviteit van het gezondheidssysteem te verbeteren, onder meer door extra personele en financiële middelen in te zetten. Letland werd aanbevolen de investeringen toe te spitsen op de groene en digitale transitie, met name op onderzoek en innovatie, het schoon en efficiënt opwekken en gebruiken van energie, duurzaam vervoer en digitale infrastructuur. Om de gevolgen van de crisis aan te pakken, beval de Raad Letland aan toereikende inkomenssteun te bieden aan de groepen die het zwaarst door de crisis zijn getroffen, en de gevolgen ervan voor de werkgelegenheid te beperken, onder meer door flexibele werkregelingen, actieve arbeidsmarktmaatregelen en vaardigheden.

Ten slotte werd Letland aanbevolen de verantwoordingsplicht en de efficiëntie van de publieke sector te versterken, met name met betrekking tot de lokale autoriteiten en de staats- en gemeentebedrijven, en de regeling voor belangenconflicten te versterken. Na de evaluatie van de vooruitgang die is geboekt met de uitvoering van deze landspecifieke aanbevelingen op het ogenblik van de indiening van het herstel- en veerkrachtplan, is de Commissie van oordeel dat aanzienlijke vooruitgang is geboekt met betrekking tot de aanbevelingen inzake begrotingsbeleid, de bestrijding van witwassen, inkomenssteun en liquiditeitssteun ter bestrijding van de gevolgen van de crisis.

- (3) De aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone beval de lidstaten van de eurozone aan actie te ondernemen, onder meer door hun herstel- en veerkrachtplannen, om onder andere te zorgen voor een beleidskoers die bijdraagt tot herstel en tot een verdere verbetering van convergentie, veerkracht en duurzame en inclusieve groei. De aanbeveling van de Raad beval de lidstaten van de eurozone tevens aan de nationale institutionele kaders te versterken, te zorgen voor macrofinanciële stabiliteit, de economische en monetaire unie te voltooien en de internationale rol van de euro te versterken.

- (4) Op 30 april 2021 heeft Letland in overeenstemming met artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn nationaal herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Nationale zeggenschap over de herstel- en veerkrachtplannen vormt de basis voor de succesvolle uitvoering ervan, en voor hun blijvende effect op nationaal en geloofwaardigheid op Europees niveau. Op grond van artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren van bijlage V bij die verordening.
- (5) De herstel- en veerkrachtplannen moeten de algemene doelstellingen van de herstel- en veerkrachtfaciliteit nastreven die is opgericht bij Verordening (EU) 2021/241 (de “Faciliteit”), en van het herstelinstrument van de Europese Unie dat is vastgesteld bij Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad¹ ter ondersteuning van het herstel na de COVID-19-crisis. Zij moeten de economische, sociale en territoriale samenhang van de Unie bevorderen door bij te dragen aan de zes pijlers als bedoeld in artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241.
- (6) De uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen van de lidstaten zal een gecoördineerde inspanning met hervormingen en investeringen in heel de Unie vormen. Door een gecoördineerde en gelijktijdige uitvoering en de uitvoering van grensoverschrijdende en meerlandenprojecten zullen dergelijke hervormingen en investeringen elkaar onderling versterken en in de hele Unie positieve overloopeffecten genereren. Dit betekent dat ongeveer een derde van het effect van de faciliteit op de groei en de werkgelegenheid in de lidstaten afkomstig zal zijn van overloopeffecten uit andere lidstaten.

¹ Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 tot vaststelling van een herstelinstrument van de Europese Unie ter ondersteuning van het herstel na de COVID-19-crisis (PB L 4331 van 22.12.2020, blz. 23).

Evenwichtige respons als bijdrage aan de zes pijlers

- (7) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt a), van en bijlage V, criterium 2.1, bij Verordening (EU) 2021/241 vormt het herstel- en veerkrachtplan in hoge mate (score A) een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie en draagt het zodoende bij aan elk van de zes in artikel 3 van die verordening bedoelde pijlers, daarbij rekening houdend met de specifieke uitdagingen van en de financiële toewijzing aan de betrokken lidstaat.
- (8) Het herstel- en veerkrachtplan van Letland omvat een evenwichtige reeks hervormingen en investeringen die zijn bedoeld om de belangrijkste problemen van het land aan te pakken, het herstel na de COVID-19-crisis te bevorderen en de grondslag te leggen voor groei op de lange termijn. Het herstel- en veerkrachtplan omvat 85 maatregelen die de voornaamste problemen van Letland aanpakken en de beleidsgebieden van Europees belang omvatten, en zodoende de zes pijlers bestrijken. Het herstel- en veerkrachtplan omvat zes componenten: groene transitie, digitale transitie, terugdringen van ongelijkheid, gezondheid, productiviteit en de rechtsstaat. De doelstellingen van de componenten vullen elkaar aan en de hervormingen maken gebruik van het effect van daarmee samenhangende investeringen, met name door structurele veranderingen in te brengen en de deelname en financiering van de particuliere sector te vergroten.
- (9) Het herstel- en veerkrachtplan richt zich specifiek op de voornaamste uitdagingen van Letland, met name op het gebied van de groene en digitale transitie, sociale uitsluiting, gezondheidszorg, regionale ongelijkheden, digitale vaardigheden en volwassenenopleiding, hoger onderwijs, convergentie en productiviteitsgroei, met inbegrip van onderzoek en innovatie, en steun voor bedrijfsinvesteringen, bestuurlijke capaciteit, met inbegrip van belastingadministratie, overheidsopdrachten en het justitiële stelsel.

Aanpak van alle of een significant deel van de uitdagingen die zijn vastgesteld in de landspecifieke aanbevelingen

- (10) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt b), van en bijlage V, criterium 2.2, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting bijdragen tot een doeltreffende aanpak van alle of een significant deel van de uitdagingen (score A) die zijn vastgesteld in de relevante aan Letland gerichte landspecifieke aanbevelingen, met inbegrip van de begrotingsaspecten, of de uitdagingen die zijn vastgesteld in andere relevante documenten die de Commissie officieel heeft goedgekeurd in het kader van het Europees Semester.
- (11) De aanbevelingen die verband houden met de onmiddellijke budgettaire beleidsreactie op de pandemie, kunnen worden beschouwd als vallende buiten de reikwijdte van het herstel- en veerkrachtplan van Letland, ondanks het feit dat Letland over het algemeen adequaat en voldoende heeft geantwoord op de onmiddellijke behoefte om de economie in 2020 en 2021 via begrotingsmiddelen te ondersteunen, overeenkomstig de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact. Bovendien is de aanbeveling om de begrotingsdoelstelling op middellange termijn in 2020 te bereiken niet langer relevant, omdat de overeenkomstige begrotingsperiode is afgelopen en omdat in maart 2020 de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact in de context van de COVID-19-crisis werd geactiveerd.

- (12) Het herstel- en veerkrachtplan omvat een uitgebreide reeks van elkaar wederzijds versterkende hervormingen en investeringen die bijdragen tot een doeltreffende aanpak van alle of van een aanzienlijk deel van de economische en sociale uitdagingen die in 2019 en 2020 in het Europees Semester door de Raad zijn vastgesteld in de landspecifieke aanbevelingen aan Letland, met name op het gebied van de gezondheidszorg, zoals betreffende de veerkracht, toegankelijkheid, kwaliteit en kosteneffectiviteit van het gezondheidssysteem; onderwijs en vaardigheden, zoals betreffende de kwaliteit en de efficiëntie van het onderwijsstelsel en digitale vaardigheden; sociale integratie, zoals betreffende het minimuminkomen; onderzoek en innovatie; investeringen, zoals betreffende de groene en digitale transitie, en betaalbaar wonen; overheidsbestuur; en ondernemingsklimaat.

- (13) Verdere convergentie blijft een kernprobleem voor Letland om de levensstandaard van de bevolking verder te verbeteren. De hervormingen en investeringen in vaardigheden, onderwijs en opleiding, gezondheidszorg, en sociale inclusie moeten bijdragen tot een betere productiviteit en inclusieve groei op de lange termijn in Letland. Er zijn aanzienlijke investeringen gepland voor bijscholing en omscholing om de beroepsbevolking te voorzien van de nodige vaardigheden, en voor nieuwe betaalbare huisvesting om de regionale arbeidsmobiliteit te verbeteren. Het herstel- en veerkrachtplan omvat ook hervormingen en investeringen om de veerkracht en toegankelijkheid van het gezondheidsstelsel te verbeteren, de verstrekking van geïntegreerde zorgdiensten te ondersteunen en de capaciteit van de gezondheidsinstellingen om zich aan te passen aan een crisissituatie, te verbeteren. Het herstel- en veerkrachtplan draagt bij tot de aanpak van de sociale problemen door het stelsel voor minimuminkomenssteun verder te verbeteren door een jaarlijks indexeringsmechanisme en door het te koppelen aan de ontwikkeling van het mediane inkomen. Andere investeringen in de toegankelijkheid en de modernisering van infrastructuur voor personen met een beperkte mobiliteit en voor gehandicapten, alsook investeringen op de lange termijn voor ouderen van dagen moeten ook bijdragen tot vooruitgang met de aanpak van de bestaande problemen.

- (14) Het herstel- en veerkrachtplan versterkt de investeringen in onderzoek en ontwikkeling aanzienlijk en biedt steun aan diverse hervormingen van het openbare bestuur. Het herstel- en veerkrachtplan verlicht tevens de sociaal-economische kosten van de groene en digitale transitie, waarbij rekening wordt gehouden met regionale verschillen. Het herstel- en veerkrachtplan beoogt aanzienlijke veranderingen tot stand te brengen in het gefragmenteerde bestuur van het innovatiesysteem en duurzame innovatie-ecosystemen op te zetten, waarbij in het algemeen hogere investeringen worden bevorderd. Er zijn significante investeringen gepland in de groene en digitale transitie, onder meer investeringen in energie-efficiëntie, de modernisering van het elektriciteitsnet, IT-systemen voor de overheid, fundamentele en geavanceerde digitale vaardigheden, zowel in de openbare als de particuliere sector. De maatregelen ter verbetering van de intermodale vervoersinfrastructuur in en rond Riga beogen zowel de arbeidsmobiliteit te vergemakkelijken als te helpen om het toenemende energieverbruik en broeikasgasemissies van personenauto's terug te dringen. Om de regionale ongelijkheden aan te pakken bouwt het herstel- en veerkrachtplan voort op de bestuurlijke territoriale hervorming en omvat het aanzienlijke investeringen in industriegebieden, gemeentelijk vervoer, wegrenovatie, scholen en betaalbaar wonen. De verantwoordingsplicht en doeltreffendheid van de overheid moeten worden versterkt door hervormingen en investeringen ter bestrijding van de schaduw economie en economische misdrijven, ter verbetering van het systeem voor overheidsopdrachten en innovatie in de openbare sector. Naar verwachting zal het herstel- en veerkrachtplan de werkzaamheden voortzetten in verband met de uitvoering van de strategie ter bestrijding van het witwassen van geld, door de samenwerking, de uitwisseling van informatie en de opleidingssystemen tussen de rechtshandhavingsautoriteiten die betrokken zijn bij de vaststelling, het onderzoek en de vervolging van economische misdrijven, te hervormen, en tegelijk hun technische capaciteit te vergroten.

Bijdrage tot groeipotentieel, jobcreatie en economische, sociale en institutionele veerkracht

- (15) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt c), van en bijlage V, criterium 2.3, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting een hoge impact (score A) hebben op het versterken van het groeipotentieel, de jobcreatie en de economische, sociale en institutionele veerkracht van de Letland, waarmee wordt bijgedragen aan de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, onder meer door middel van de bevordering van beleid inzake kinderen en jongeren, alsmede op het verzachten van de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-crisis en daarmee het bevorderen van de economische, sociale en territoriale cohesie en de convergentie binnen de Unie.
- (16) Uit simulaties van de diensten van de Commissie is gebleken dat het herstel- en veerkrachtplan, samen met de overige maatregelen van het herstelinstrument van de Europese Unie, het potentieel heeft om het bbp van Letland tegen 2026 met 2 % te doen stijgen, het mogelijke positieve effect van structurele hervormingen, dat substantieel kan zijn, niet inbegrepen. Het stabiliteitsprogramma van Letland voor 2021 wijst op een duidelijk additionaliteitseffect van het herstel- en veerkrachtplan aangezien het niveau van de openbare investeringen naar verwachting aanzienlijk boven het niveau van voor de pandemie zal liggen, nl. 5,9 % van het bbp gemiddeld over 2021-2024, vergeleken met 5,1 % van het bbp gemiddeld over 2017-2019.

- (17) De investeringen en hervormingen in groene en digitale infrastructuur, regionale ontwikkeling, onderzoek en innovatie, alsmede uitvoerige regelingen voor steunverlening aan bedrijven zullen het groeipotentieel van Letland over de middellange tot lange termijn stimuleren. De investeringen en begeleidende hervormingen van het vervoerssysteem in Riga zullen het concurrentievermogen van de stad vergroten en meer investeringen en talent helpen aantrekken. Maatregelen ter ondersteuning van particuliere investeringen in windenergie zullen ertoe bijdragen dat de doelstellingen voor hernieuwbare energie voor een transitie naar een concurrerende, koolstofarme economie gehaald worden. Regelingen voor steunverlening aan bedrijven zullen het streven van Letland naar grotere uitvoercapaciteit en productiviteitsgroei versnellen, voortbouwend op de grondbeginselen van de industrie: innovatie, concurrentie en een sterke en goed functionerende eengemaakte markt. Het herstel- en veerkrachtplan van Letland voorziet in investeringen en hervormingen die bedoeld zijn om de vaardigheden van de bevolking te stimuleren. Investeringen in huisvesting en infrastructuur voor perifere gebieden zullen de groeikansen van achtergestelde gebieden in Letland versterken. In hun geheel zullen deze maatregelen sinds lang bestaande problemen van de economie van Letland aanpakken: lage uitgaven voor innovatie, een geringe invoering van moderne technologieën en aanzienlijke regionale ongelijkheden.

- (18) Naar verwachting zullen de investeringen en hervormingen ter verbetering van de sociale inclusie en de gezondheidszorg de sociale samenhang en de sociale bescherming versterken. De invoering van de indexerings van het minimuminkomen moet ervoor zorgen dat de inkomens jaarlijks worden aangepast aan de loongroei en daarmee doeltreffender worden. Tezamen met de verhoging van de drempel voor het minimuminkomen van niet minder dan 20 % van het mediane inkomen, wordt verwacht dat met deze maatregelen de inkomensongelijkheid wordt teruggedrongen en de doeltreffendheid van de sociale overdrachten wordt verbeterd. Dit zijn enkele van de belangrijkste sociale problemen in Letland. Voorts wordt verwacht dat de investeringen in de gezondheidsinfrastructuur, gecombineerd met een hervorming die erop gericht is extra menselijke hulpbronnen voor de gezondheidssector aan te trekken, de toegankelijkheid van de gezondheidszorg zullen verbeteren. Het gebrek hieraan heeft voornamelijk personen met een laag inkomen en mensen uit perifere gebieden getroffen.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”

- (19) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d), van en bijlage V, criterium 2.4, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting waarborgen dat geen enkele erin opgenomen maatregel voor de uitvoering van hervormingen en investeringsprojecten ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen (score A) in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad¹ (het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”).

¹ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

(20) De evaluatie in verband met de naleving van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” in het herstel- en veerkrachtplan van Letland werd uitgevoerd overeenkomstig de technische richtsnoeren vastgesteld in de mededeling van de Europese Commissie getiteld “Technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van de verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht¹. Deze bestrijken de zes milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852, namelijk: de mitigatie van klimaatverandering, de adaptatie aan klimaatverandering, het duurzame gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen, de transitie naar een circulaire economie, de preventie en bestrijding van verontreiniging, en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen. De milieu-impact wordt geëvalueerd op het niveau van de maatregelen, d.w.z. één individuele evaluatie per hervormings- of investeringsmaatregel. Waar nodig heeft Letland risicobeperkende maatregelen voorgesteld om geen ernstige afbreuk te doen. Dit is met name het geval voor overstromingsbeschermingsmaatregelen, waar de naleving van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” werd gegarandeerd door er een specifieke mijlpaal in op te nemen. De investeringen in overstromingsbescherming moeten daarom de strikte naleving garanderen van de milieuwetgeving van de Unie en ervoor zorgen dat geen schade wordt toegebracht aan de toestand van de waterlichamen. De renovatie van het wegennet wordt begeleid door investeringen in koolstofvrij vervoer om te vermijden dat afbreuk wordt gedaan aan de doelstelling van mitigatie van de klimaatverandering.

¹ PB C 58 van 18.2.2021, blz. 1.

Bijdrage tot de groene transitie met inbegrip van biodiversiteit

- (21) In overeenstemming met artikel 19, lid 3, punt e), van en bijlage V, criterium 2.5, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen die in hoge mate (score A) bijdragen tot de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit, of de aanpak van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen vertegenwoordigen een bedrag dat neerkomt op 37,6 % van de totale toewijzing van het herstel- en veerkrachtplan, berekend overeenkomstig de in bijlage VI bij Verordening (EU) 2021/241 uiteengezette methode. Overeenkomstig artikel 17 van die verordening strookt het herstel- en veerkrachtplan met de informatie die is opgenomen in het nationale energie- en klimaatplan 2021-2030.

- (22) Het herstel- en veerkrachtplan van Letland spitst zich voornamelijk toe op duurzame mobiliteit. De modernisering van de agglomeratie van Riga en het daarmee verbonden investeringsprogramma voor een vergroening van het openbaar stadsvervoer en de infrastructuur daarvan moeten een sterke bijdrage zijn tot het koolstofvrij maken van de vervoerssector in Letland. Het herstel- en veerkrachtplan omvat tevens maatregelen die gericht zijn op de verbetering van energie-efficiëntie in appartementsgebouwen en openbare gebouwen en bedrijven en op de modernisering van het elektriciteitsnet. Dit moet bijdragen tot een betere energie-efficiëntie en tot een reductie van de emissie van broeikasgassen in de bouwsector. Het herstel- en veerkrachtplan richt zich ook op de adaptatie aan de klimaatverandering dankzij investeringen in overstromingspreventie en brandpreventie. Hierdoor zou direct moeten worden bijgedragen aan de doelstelling van adaptatie aan de gevolgen van de klimaatverandering. Het herstel- en veerkrachtplan bevat geen maatregelen met biodiversiteit als doelstelling. Een aantal van de maatregelen voor mitigatie van de klimaatverandering kan echter ook gunstig zijn voor het behoud van biodiversiteit, aangezien de klimaatverandering een van de grootste gevaren is voor biodiversiteit.

Bijdrage tot de digitale transitie

- (23) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt f), van en bijlage V, criterium 2.6, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen die in hoge mate (score A) bijdragen tot de digitale transitie of de aanpak van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de digitale doelstellingen vertegenwoordigen een bedrag dat goed is voor 21 % van de totale toewijzing van het herstel- en veerkrachtplan, berekend overeenkomstig de in bijlage VI bij Verordening (EU) 2021/241 uiteengezette methode.

- (24) De digitale maatregelen in het herstel- en veerkrachtplan bestrijken diverse aspecten van de digitale transformatie in zowel de openbare als de particuliere sector, vaardigheden en connectiviteit, met de nadruk op de verbetering van het concurrentievermogen van de Letse economie op de middellange en lange termijn. Onvoldoende digitale basisvaardigheden, een beperkte benutting van digitale oplossingen door bedrijven, alsmede een tekort aan informatie- en communicatietechnologiespecialisten zijn de voornaamste digitale uitdagingen waarvoor Letland staat, met een effect op de beschikbaarheid van arbeidskrachten, het concurrentievermogen, veerkracht, het gebruik van e-diensten in de overheid en innovatie. Als antwoord daarop omvat het herstel- en veerkrachtplan van Letland aanzienlijke investeringen in fundamentele en geavanceerde digitale vaardigheden. Het herstel- en veerkrachtplan van Letland omvat ook maatregelen voor de digitale modernisering van de overheid en de digitale transformatie van de openbare dienst, met inbegrip van gecentraliseerde publieke oplossingen. Het herstel- en veerkrachtplan pakt ook de met de digitale transitie verband houdende problemen aan door steun te verlenen aan de digitale transformatie van bedrijven en door een beter klimaat te creëren voor onderzoek en innovatie, met maatregelen ter verbetering van de digitalisering van kleine en middelgrote ondernemingen en door het nodige kader te creëren voor de deelname van Letland aan het netwerk van Europese digitale innovatiehubs. Het herstel- en veerkrachtplan omvat maatregelen om het breedbandnetwerk met zeer hoge snelheid te ontplooiën waarmee de digitale infrastructuur verder moet worden verbeterd.

Blijvende effecten

- (25) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt g), van en bijlage V, criterium 2.7, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting in hoge mate (score A) een blijvend effect sorteren voor Letland.

- (26) De uitvoering van de geplande hervormingen en investeringen zal naar verwachting zorgen voor structurele verbeteringen in de economie. De hervorming van het bestuur van meer bepaald de instellingen voor hoger onderwijs zou een langdurig effect moeten hebben op de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek in Letland. Andere maatregelen omvatten hervormingen voor meer digitalisering en de ondersteuning van digitale vaardigheden, de reorganisatie van de gemeenten, de hervorming van het belastingbestuur om de schaduw economie terug te dringen, en de centraliserings- en professionaliseringsstrategie inzake aanbestedingen. Er worden ook structurele verbeteringen verwacht van de uitvoering van investeringen in grotere energie-efficiëntie van gebouwen door renovatie, investeringen in digitalisering, ter ondersteuning van bestuurlijke territoriale hervormingen, in de gezondheidsinfrastructuur van universiteits- en regionale ziekenhuizen, in infrastructuur voor secundaire extramurale dienstenverstrekkers, en in infrastructuur voor industriegebieden.
- (27) Een blijvende impact van het herstel- en veerkrachtplan kan ook worden bevorderd door synergieën tussen het herstel- en veerkrachtplan en andere programma's, onder meer de programma's die zijn gefinancierd door de fondsen van het cohesiebeleid, met name door op een substantiële wijze de diepgewortelde territoriale problemen aan te pakken en een evenwichtige ontwikkeling te bevorderen.

Monitoring en uitvoering

- (28) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt h), van en bijlage V, criterium 2.8, bij Verordening (EU) 2021/241 zijn de in het herstel- en veerkrachtplan voorgestelde regelingen passend (score A) om te zorgen voor een doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het beoogde tijdschema en de beoogde mijlpalen en streefdoelen alsmede de bijbehorende indicatoren.
- (29) Het herstel- en veerkrachtplan van Letland voorziet in een administratieve organisatie voor het tenuitvoerleggingsproces in Letland dat moet worden gerealiseerd in de context van het bestaande nationale kader voor de uitvoering van fondsen onder gedeeld beheer. Het herstel- en veerkrachtplan biedt een overzicht van de geplande monitoring- en rapportageprocessen en definieert duidelijk actoren en hun rollen en verantwoordelijkheden met het oog op de prestatie van interne controletaken. Het ministerie van Financiën zal worden belast met de coördinatie van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, terwijl de staatskanselarij, de belangrijkste ministeries en het centraal agentschap voor financiering en aanbesteding moeten worden belast met de controle en het toezicht op de uitvoering. De mijlpalen en streefdoelen zijn realistisch, en de voorgestelde indicatoren zijn relevant en robuust. De maatregelen in het herstel- en veerkrachtplan zijn voor een stuk gefragmenteerd, hetgeen leidt tot een groot aantal mijlpalen en streefdoelen. De maatregelen worden gewoonlijk doorgeschoven naar 2026, speciaal in het geval van infrastructuurinvesteringen en horizontale regelingen voor steunverlening aan bedrijven.

- (30) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de financiële steun in het kader van de faciliteit wordt meegedeeld en erkend overeenkomstig artikel 34 van Verordening (EU) 2021/241. Technische ondersteuning kan worden aangevraagd in het kader van het bij Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad¹ vastgestelde instrument voor technische ondersteuning om lidstaten te helpen met de uitvoering van hun herstel- en veerkrachtplan.

Kostenberekening

- (31) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt i), van en bijlage V, criterium 2.9, bij Verordening (EU) 2021/241 is de in het herstel- en veerkrachtplan verstrekte motivering voor het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan in redelijke mate (score B) redelijk en aannemelijk, strookt het met het kostenefficiëntiebeginsel en staan de kosten in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale gevolgen.

¹ Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad van 10 februari 2021 tot vaststelling van een instrument voor technische ondersteuning (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 1).

- (32) Letland heeft individuele kostenramingen verstrekt voor alle investeringen die in het herstel- en veerkrachtplan zijn opgenomen. De kostenspecificatie is over het algemeen gedetailleerd en goed onderbouwd. De ramingen zijn gebaseerd op vergelijkingen met investeringen uit het verleden van vergelijkbare aard en op markt- en prijsanalyses. Uit de evaluatie van de kostenramingen en de ermee verband houdende ondersteunende documenten blijkt dat de meeste kosten gerechtvaardigd en redelijk zijn. De voor financiering voorgestelde bedragen werden beschouwd als passend en geacht de aannemelijkheid van de kostenramingen in redelijke mate vast te stellen. Hoewel de kosten van de meeste maatregelen uiterst aannemelijk worden geacht (hetgeen betekent dat de geraamde kosten in vergelijking met de kosten van vergelijkbare hervormingen of investeringen op een lager tot middenniveau te situeren zijn), is er een beperkte reeks maatregelen waarvoor de kostenraming wordt beschouwd als in beperkte mate aannemelijk. Ten slotte zijn de geraamde totale kosten van het ingediende herstel- en veerkrachtplan in overeenstemming met het kostenefficiëntiebeginsel, en staan zij in verhouding tot het verwachte nationale economische en sociale effect.

Bescherming van de financiële belangen van de Unie

- (33) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt j), van en bijlage V, criterium 2.10, bij Verordening (EU) 2021/241 zijn de in het herstel- en veerkrachtplan voorgestelde regelingen passend (score A) om corruptie, fraude en belangenconflicten bij het gebruik van de financiële middelen die op grond van deze verordening zijn verstrekt, te voorkomen, op te sporen en recht te zetten, en wordt verwacht dat de regelingen daadwerkelijk dubbele financiering in het kader van de verordening en andere Unieprogramma's voorkomen. Dit laat de toepassing onverlet van andere instrumenten en hulpmiddelen voor de bevordering en handhaving van de naleving van het Unierecht, daaronder begrepen maatregelen ter voorkoming, opsporing en correctie van corruptie, fraude en belangenconflicten, en ter bescherming van de begroting van de Unie overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad¹.
- (34) Het controlesysteem en de regelingen die zijn voorgesteld in het herstel- en veerkrachtplan zijn gebaseerd op robuuste processen en structuren uit het bestaande nationale kader voor de uitvoering van de structuurfondsen. Het herstel- en veerkrachtplan definieert duidelijk, met het oog op de prestatie van interne controletaken, zowel actoren (organen/entiteiten) als hun rollen en verantwoordelijkheden. De relevante functies worden op passende wijze van elkaar onderscheiden. Het controlesysteem en andere relevante regelingen, waaronder voor de verzameling en openbaarmaking van gegevens over eindontvangers, volstaan.

¹ Verordening (EU) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 1).

- (35) De algemene regelingen werden door de regering van Letland op 18 augustus 2020 goedgekeurd. Voor aanvang van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan wordt verwacht dat verdere uitvoeringsbesluiten worden aangenomen. Dit heeft de evaluatie van de genoemde processen en structuren niet gehinderd. De autoriteiten van Letland moeten actuele informatie verstrekken over de goedkeuring van deze rechtshandelingen en de relevante verplichtingen moeten worden opgenomen in de overeenkomst die moet worden gesloten overeenkomstig artikel 23, lid 1, van Verordening (EU) 2021/421 (de “financieringsovereenkomst”).
- (36) Letland heeft aangegeven dat de bestaande IT-instrumenten mogelijk moeten worden aangepast of opnieuw ontwikkeld, zoals de module voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit in het informatiesysteem voor het beheer van de fondsen van het cohesiebeleid (KPVIS), en maakte melding van het gebruik van tijdelijke IT-instrumenten om te voldoen aan specifieke beheers- en rapportagevereisten die in het herstel- en veerkrachtplan zijn beschreven. Overeenkomstig artikel 20, lid 5, punt e), van Verordening (EU) 2021/241, moet Letland de aanpassing van de bestaande IT-instrumenten uitvoeren om te voldoen aan artikel 22 van die verordening, door de stand van zaken van de uitvoering te bevestigen bij de eerste betalingsaanvraag. Indien een dergelijke betalingsaanvraag niet volledig is gebaseerd op de functionaliteiten van de aangepaste IT-instrumenten, zoals beschreven in het herstel- en veerkrachtplan, moet een speciaal auditverslag over het systeem worden ondernomen. Het verslag moet alle vastgestelde relevante tekortkomingen en de corrigerende maatregelen die zijn genomen of gepland, analyseren.

Coherentie van het herstel- en veerkrachtplan

- (37) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt k), van en bijlage V, criterium 2.11, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan in hoge mate (score A) maatregelen voor de uitvoering van projecten voor hervormingen en overheidsinvesteringen die samenhangende acties vormen.

- (38) Het herstel- en veerkrachtplan van Letland is samenhangend, het bevat consistente, elkaar wederzijds versterkende hervormingen en investeringen en synergieën tussen de verschillende componenten. Het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen voor de uitvoering van projecten voor hervormingen en overheidsinvesteringen die samenhangende acties vormen. De zes componenten geven structuur aan de investeringen en hervormingen en geven een goed beeld van hun thematisch verband en interactie. Binnen de componenten wordt de samenhang verzekerd, met investeringen die de relevante hervormingen vergezellen, alsmede tussen de verschillende componenten in het herstel- en veerkrachtplan. De componenten in het herstel- en veerkrachtplan vormen een enkel kader voor hervormingen en investeringen, waarvan de belangrijkste opdracht is de productiviteit te bevorderen, ongelijkheden terug te dringen en de groene transitie en digitale transformatie te bevorderen. De zes componenten versterken elkaar wederzijds en zij zijn samenhangend in hun doelstellingen.

Gelijkheid

- (39) Wat betreft gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen, beschrijft het herstel- en veerkrachtplan een aantal uitdagingen op het gebied van gendergelijkheid en de behoeften van personen met beperkingen. Het herstel- en veerkrachtplan vermeldt ook de verwachte investeringen om de aangegeven problemen het hoofd te helpen bieden. Het herstel- en veerkrachtplan van Letland voorziet in de uitvoering van diverse maatregelen om gendergelijkheid en gelijke kansen te bevorderen. Om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van gehandicapten omvat het herstel- en veerkrachtplan een maatregel om de toegankelijkheid van openbare en particuliere gebouwen te garanderen. Daarnaast moeten alle nieuwe voertuigen van het openbaar vervoer zijn uitgerust met een gemakkelijke toegang voor personen met beperkte mobiliteit. De situatie van kwetsbare groepen wordt in het algemeen aan de orde gesteld, met name op het gebied van de gezondheidszorg. Het herstel- en veerkrachtplan omvat ook maatregelen om de onderwijskansen voor alle schoolkinderen te verbeteren. Wat betreft gendergelijkheid, omvat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen die specifiek gericht zijn op grotere carrièrekansen van vrouwen in de sector informatie- en communicatietechnologie, met het oog op een groter evenwicht tussen mannen en vrouwen bij ICT-specialisten. De arbeidsmarktsituatie voor vrouwelijke werkzoekenden zal naar verwachting worden verbeterd door gerichte maatregelen voor een betere combinatie van werk en gezin, door het creëren van mogelijkheden van telewerk en deeltijdwerk voor gezinnen met kinderen. Bij het beheer en de uitvoering van projecten moet worden toegezien op gelijk loon voor gelijkwaardig werk, alsmede diversiteit op managementniveau. Daarnaast moet in het selectieproces van projecten het beginsel van niet-uitsluiting gelden, naast de verplichting om elke discriminatie te bestrijden, niet alleen op basis van geslacht, maar ook ras of etnische oorsprong, godsdienst of geloofsovertuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie.

Zelfbeoordeling van de beveiliging

- (40) Het herstel- en veerkrachtplan omvat een algemene zelfbeoordeling van de beveiliging voor elke component en noemt de maatregelen op die een veiligheidsdimensie hebben. Daar waar de zelfbeoordeling van de beveiliging van Letland van algemene aard is, behandelt het herstel- en veerkrachtplan cyberveiligheid en andere digitale veiligheidsaspecten. De zelfbeoordeling komt tot de conclusie dat met de geplande investeringen de veiligheid van de betrokken maatregelen versterkt zou worden.

Grensoverschrijdende en meerlandenprojecten

- (41) Het herstel- en veerkrachtplan draagt bij aan diverse meerlandenprojecten en geplande belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (ICPEI's): de Via Baltica 5G – corridor, het Europees netwerk van digitale-innovatiehubs, de Europese gemeenschappelijke infrastructuur en dienst voor gegevens (via het opzetten van een mogelijke IPCEI op Next Generation Cloud), geconnecteerde overheidsdiensten, Genome Europe, het systeem van de Baltische staten voor de uitwisseling van röntgenbeelden (Baxe), en microprocessors- en halfgeleiders-technologieën. Deze projecten worden ook via andere programma's gefinancierd, zoals het programma Digitaal Europa en de Connecting Europe Facility, alsook door de structuurfondsen.

Raadplegingsproces

- (42) Tussen december 2020 en maart 2021 werd een reeks thematische openbare raadplegingen opgezet die openstonden voor maatschappelijke organisaties, sociale partners, lokale autoriteiten en andere belanghebbenden. Vertegenwoordigers van de sociale partners, bedrijfsorganisaties, lokale overheden en andere belanghebbenden namen deel aan het overleg over het herstel- en veerkrachtplan tussen de Commissie en de autoriteiten van Letland. De voorstellen van de partners in verband met het herstel- en veerkrachtplan zijn beschikbaar en werden openbaar gemaakt tezamen met het herstel- en veerkrachtplan.
- (43) De belanghebbenden zullen naar verwachting bij de uitvoering worden betrokken via het beheers- en controlesysteem dat wordt gebruikt voor de uitvoering van de steun voor het cohesiebeleid, waar vertegenwoordigers van de belanghebbenden een integraal onderdeel zijn van het toezichtcomité van de EU-fondsen. Om ervoor te zorgen dat alle relevante actoren hun verantwoordelijkheid kunnen opnemen, is het cruciaal alle betrokken lokale autoriteiten en belanghebbenden, met inbegrip van de sociale partners, te betrekken bij de uitvoering van de investeringen en hervormingen in het herstel- en veerkrachtplan.

Positieve beoordeling

- (44) Na de positieve beoordeling van de Commissie van het herstel- en veerkrachtplan van Letland en de bevinding dat het herstel- en veerkrachtplan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van en bijlage V bij die verordening, moeten bij dit besluit de voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan noodzakelijke hervormings- en investeringsprojecten worden vastgelegd alsmede de relevante mijlpalen, streefdoelen en indicatoren en het bedrag dat door de Unie ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan in de vorm van niet-terugbetaalbare financiële steun.

Financiële bijdrage

- (45) De geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan van Letland bedragen 1 826 000 000 EUR. Aangezien het herstel- en veerkrachtplan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241 en aangezien voorts het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan lager is dan de maximale financiële bijdrage die voor Letland beschikbaar is, moet de aan het herstel- en veerkrachtplan van Letland toegewezen financiële bijdrage gelijk zijn aan het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan, onverminderd een actualisering van het herstel- en veerkrachtplan rekening houdend met de maximale financiële bijdrage overeenkomstig artikel 18, lid 2, van die verordening.

- (46) Overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 moet de berekening van de maximale financiële bijdrage voor Letland uiterlijk 30 juni 2022 worden geactualiseerd. Als zodanig moet overeenkomstig artikel 23, lid 1, van die verordening voor Letland een bedrag dat niet hoger is dan de in artikel 11, lid 1, punt a), van die verordening bedoelde maximale financiële bijdrage ter beschikking worden gesteld om uiterlijk 31 december 2022 wettelijk te worden vastgelegd. Indien nodig moet de Raad, na de actualisering van de maximale financiële bijdrage, dit besluit op voorstel van de Commissie wijzigen om de geactualiseerde maximale financiële bijdrage, berekend overeenkomstig artikel 11, lid 2, van die verordening, onverwijld daarin op te nemen.
- (47) De te verlenen steun moet worden gefinancierd uit de middelen die de Commissie op grond van artikel 5 van Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 van de Raad namens de Unie heeft opgenomen¹. De steun moet in termijnen worden uitbetaald zodra Letland de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt.
- (48) Letland heeft verzocht om voorfinanciering van 13 % van de financiële bijdrage. Dat bedrag moet voor Letland ter beschikking worden gesteld onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met de financieringsovereenkomst.

¹ Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 van de Raad van 14 december 2020 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie en tot intrekking van Besluit 2014/335/EU, Euratom (PB L 424 van 15.12.2020, blz. 1).

- (49) Dit besluit moet de uitkomst onverlet laten van eventuele procedures met betrekking tot de toekenning van middelen van de Unie in het kader van andere programma's van de Unie dan de faciliteit of van eventuele procedures met betrekking tot verstoringen van de werking van de interne markt, met name uit hoofde van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag. Het doet geen afbreuk aan het vereiste dat de lidstaten, uit hoofde van artikel 108 van het Verdrag, de Commissie op de hoogte brengen van voorgenomen steunmaatregelen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan

De beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan van Letland op grond van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241 wordt goedgekeurd. De hervormings- en investeringsprojecten in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, de regelingen en het tijdschema voor de monitoring en de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van de relevante mijlpalen en streefdoelen, de relevante indicatoren voor het bereiken van de beoogde mijlpalen en streefdoelen, en de regelingen voor volledige toegang door de Commissie tot de relevante onderliggende gegevens worden vastgelegd in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Financiële bijdrage

1. De Unie stelt Letland een financiële bijdrage in de vorm van niet terug te betalen steun ten bedrage van 1 826 000 000 EUR¹. Een bedrag van 1 640 779 642 EUR is beschikbaar om uiterlijk 31 december 2022 wettelijk te worden vastgelegd. Indien de actualisering bedoeld in artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 voor Letland een geactualiseerde maximale financiële bijdrage oplevert die gelijk is aan of hoger dan 1 826 000 000 EUR, wordt een verder bedrag van 185 220 358 EUR ter beschikking gesteld om wettelijk te worden vastgelegd voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Indien de actualisering bedoeld in artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 voor Letland een geactualiseerde maximale financiële bijdrage oplevert die lager is dan 1 826 000 000 EUR, wordt het verschil tussen de geactualiseerde maximale financiële bijdrage en het bedrag van 1 640 779 642 EUR ter beschikking gesteld om volgens de procedure van artikel 20, lid 8, van Verordening (EU) 2021/241 wettelijk te worden vastgelegd voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

¹ Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na aftrek van het evenredige aandeel van Letland van de uitgaven als bedoeld in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend volgens de in artikel 11 van die verordening uiteengezette methode.

2. De financiële bijdrage van de Unie wordt door de Commissie aan Letland in termijnen beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit. Een bedrag van 237 380 000 EUR wordt beschikbaar gesteld als voorfinanciering, gelijk aan 13 % van de financiële bijdrage. De voorfinanciering en de termijnen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.
3. De voorfinanciering wordt vrijgegeven onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met de financieringsovereenkomst. De voorfinanciering wordt vereffend door deze evenredig in mindering te brengen op de betaling van de tranches.
4. De vrijgave van de tranches in overeenstemming met de financieringsovereenkomst is afhankelijk van de beschikbare middelen en van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EU) 2021/241 dat Letland de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Om in aanmerking te komen voor betaling moet Letland de mijlpalen en streefdoelen uiterlijk op 31 augustus 2026 halen, onder voorbehoud van de inwerkingtreding van de in lid 1 bedoelde juridische verbintenissen.

Artikel 3
Geadresseerde

Dit besluit is gericht tot de Republiek Letland.

Gedaan te ...,

Voor de Raad
De voorzitter
